

СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку світових економік одну з найважливіших ролей відіграє фондовий ринок, який відбиває рівень розвитку економіки країни загалом. Фондовий ринок України має коротку історію, тому характеризується як слаборозвинутий, містить певні недоліки та проблеми. В той же час, є і потенціал: за умов здійснення необхідного комплексу заходів можна суттєво вплинути на ефективність його функціонування. Ураховуючи наведені аргументи, дослідження сучасних тенденцій і виявлення проблем функціонування фондового ринку України є завжди актуальним.

Різні аспекти теоретико-методологічного обґрунтування сутності фінансового ринку та його фондового сегмента розглядаються у працях таких іноземних фахівців, як Ф. Ален, В. Берг, Б. Борн, А. Бут, Дж. Глаубер, А. Манес, А. Рот, В. Рубцов, Дж. Стігліц, С. Тадессе, У. Шарп та ін. Вагомий внесок у дослідження теоретико-методологічних засад функціонування фондового ринку зробили такі вітчизняні вчені, як О. Барановський, М. Бурмака, О. Іваницька, І. Лютий, В. Міщенко, О. Мозговий, С. Мошенський, С. Науменкова, С. Ткаченко, В. Шелудько, І. Школьник та ін.

Стан і рівень розвитку фондового ринку характеризується, в першу чергу, показниками капіталізації, обсягом біржової торгівлі цінними паперами, кількістю і асортиментом цінних паперів, що перебувають в обігу на фондових біржах та ін.

Обсяг ринкової капіталізації підприємств, що знаходяться в лістингу українських бірж значно поступається іншим країнам. Показник капіталізації емітентів, акції яких внесено до біржового реєстру станом на 01.01.2018, становив 7,97 млрд. грн. (288 млн. дол. США). Для порівняння, ринкова

капіталізація тільки однієї Нью-Йоркської фондової біржі на той же час склала більше 23 трлн дол. США, що перевищує обсяг капіталізації всіх бірж України разом взятих майже у 80 тис. разів. А Варшавська фондова біржа, яка вважається найкращою у Східній та Центральній Європі, має капіталізацію у обсязі 162 млрд. дол. США, і знаходиться на 31 місці за капіталізацією у світі [4].

Незважаючи на різницю у стані українського біржового ринку у порівнянні із іншими біржами світу, все ж таки існують позитивні тенденції його подальшого розвитку та ряд проблем, без вирішення яких неможливе успішне виконання фондовим ринком покладених на нього функцій: залучення інвестицій та розподілу капіталу.

Сучасний фондовий ринок України можна охарактеризувати такими ознаками [5]:

- низька ліквідність (найбільший денний оборот на Українській біржі склав 60 мільйонів гривень. На ПФТС денний обсяг становить в середньому 30-40 мільйонів гривень, тоді як на ММВБ денний оборот торгівлі акціями становить 1-2 мільярди доларів, а на провідних світових майданчиках значно більше);
- досить низький рівень капіталізації;
- обмежений інструментарій;
- низька ефективність нормативно-правового регулювання (експерти відмічають значну зарегульованість ринку);
- мала кількість компаній, які проходять лістинг;
- слабка інформованість громадян про фондовий ринок і відповідна низька активність щодо інвестування в цінні папери;
- нерозвиненість інфраструктури;
- спекулятивний характер росту;
- суттєва залежність від зовнішніх факторів;
- висока волатильність та ризикованість;
- недостатня кількість кваліфікованих кадрів;

- відсутність відкритого доступу до інформації, закритість ринку;
- порушення прав інвесторів (постійно фіксується).

Всі вищевказані проблеми вкрай важливо вирішити. Для цього необхідно поглиблено вивчити всі складові елементи фондового ринку України, відзначити недоліки сформованого положення й розробити певні напрямки, відповідно до яких повинні бути проведені перетворення. Ефективне функціонування фондового ринку впливає на активність реального сектору економіки, ситуацію на зовнішніх ринках, упорядкованість сфери держаних фінансів та здійснення виваженої державної економічної політики.

Підсумовуючи все вищесказане, можна відзначити, що сучасний стан фондового ринку України відзначається не тільки ступенем його інтегрованості в світовий ринок капіталів і характером глобалізаційних процесів, а й внутрішніми факторами (економічного, політичного і соціального характеру). Удосконалення діяльності на фондовому ринку дозволить зробити його більш привабливим як для громадян України, так і для іноземних інвесторів.

Список літератури:

1. National commission of Securities and Stock Market (2019), “Annual Report on 2018”, available at: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/rtchniy-zvt-nktspr-za-2018-rk/> (Accessed 12 Nov 2019).
2. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-4 [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
3. Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nssmc.gov.ua>.
5. Полухович В. Місце фондового ринку в структурі фінансового ринку України/В. Полухович//Підприємництво, господарство і право. – 2011.